

Standardy Ochrony Małoletnich

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Domu Wczasów Dziecięcych w Rajczy (**DWD**) i Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Rajczy (**SSM**) jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik DWD w Rajczy traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika placówki wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Każdy pracownik zobowiązany jest dbać o prawidłowy rozwój dzieci i przestrzegać zarządzeń i procedur określonych w niniejszym dokumencie. Pracownik placówki realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych placówki oraz swoich kompetencji.

Podstawy prawne Standardów Ochrony Małoletnich

- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.) -art. 23 i 24
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.).
- Art. 221 oraz art. 221a Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1510). – Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 152).

Objaśnienie terminów

1. Pracownikiem DWD/SSM jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika DWD/SSM, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Wszyscy pracownicy DWD/SSM odpowiedzialni są za przestrzeganie Standardów Ochrony Małoletnich w placówce.
7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Standardy Ochrony Małoletnich określają:

1. Obowiązek weryfikacji personelu w tym nauczycieli /wolontariuszy/stażystów/praktykantów.
2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami DWD/SSM, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.
3. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
4. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka.
5. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu DWD/SSM do stosowania standardów, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.
6. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.
7. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.
8. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.
9. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
10. Zasady dostępu dzieci do Internetu
11. Zasady ochrony wizerunku dziecka
12. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

I. OBOWIĄZEK WERYFIKACJI PERSONELU W TYM /WOLONTARIUSZY/STAŻYSTÓW/PRAKTYKANTÓW

1. Każda osoba, która jest dopuszczona do pracy lub innej działalności z dziećmi (w tym praktyki, staż, wolontariat) podlega na etapie zatrudnienia kontroli w rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Dodatkowo każdy pracownik, o którym mowa w pkt 1. przedstawia zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa.
3. W przypadku obcokrajowca, składa on oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa oraz jednocześnie przedkłada dyrekcji DWD/SSM informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
4. Dokumenty, o którym mowa w pkt 1 i 2 są dołączane do akt osobowych danej osoby.

II. ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIM A PERSONELEM DWD, W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE WOBEC MAŁOLETNICH

1. Pracownicy DWD/SSM we wszystkich podejmowanych działaniach wobec małoletniego ma obowiązek kierować się jego dobrem i najlepszym interesem. W każdej interakcji z małoletnim należy brać pod uwagę: jego wiek, możliwości poznawcze i indywidualne potrzeby, w tym (jeśli dotyczy) jego niepełnosprawność oraz specjalne potrzeby edukacyjne.
2. Personel DWD/SSM w kontakcie z małoletnim i jego rodzicami/opiekunami zobowiązany jest zachować: empatię, życzliwość, szacunek, wrażliwość kulturową, postawę nieoceniającą.
3. W bezpośrednim kontakcie z małoletnim:
 - a) czynności podejmowane przez pracowników DWD/SSM wobec małoletniego są realizowane dla dobra małoletniego i w trosce o jego bezpieczeństwo, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
 - b) małoletniego należy traktować z empatią i poszanowaniem jego godności, potrzeb oraz intymności,
 - c) należy dostosować sposób komunikowania się do poziomu intelektualnego i emocjonalnego małoletniego,
 - d) należy korzystać z alternatywnych form komunikacji z małoletnim, który tego potrzebuje (zwłaszcza z trudnościami w komunikacji, niepełnosprawnością intelektualną),
 - e) niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiegokolwiek formie,
 - f) nie wolno małoletniego upokarzać, krzywić na niego, lekceważyć lub obrażać,
 - g) nie wolno ignorować lub bagatelizować potrzeb małoletniego,
 - h) nie wolno naruszać integralności fizycznej małoletniego (szturchać, popychać),
 - i) niedopuszczalne jest nawiązywanie jakichkolwiek relacji z małoletnim, które mogą być zakwalifikowane jako relacje o charakterze seksualnym czy romantycznym,
 - j) nie wolno utrzymywać w jakiegokolwiek formie na potrzeby prywatne wizerunku i głosu małoletniego wychowanka np. nagrywanie obrazu, nagrywanie dźwięku, nagrywanie obrazu i dźwięku, fotografowanie, prowadzenie transmisji na żywo z jego udziałem itd.
 - k) kontakt z małoletnim jest możliwy wyłącznie z zachowaniem poszanowania zasad współżycia społecznego, w ramach powszechnie akceptowalnych norm i granic. Należy jednak uzyskać każdorazowo aprobatę małoletniego na np. wzięcie za rękę czy jego przytulenie w celu uspokojenia,

4. Zachowanie tajemnicy.

Personel DWD/SSM, który podjął informację o krzywdzeniu małoletniego lub inne informacje z tym związane, jest zobowiązany do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

5. Współpraca z rodzicami/opiekunami małoletniego:

- a) czynności podejmowane i realizowane wobec małoletniego przeprowadza się w obecności rodzica/opiekuna, chyba że z uwagi na charakter tych czynności jest to niemożliwie albo wobec rodzica/opiekuna istnieje uzasadnione podejrzenie, że są oni sprawcami krzywdzenia małoletniego,
- b) podczas współpracy z rodzicami/opiekunami małoletniego należy:
 - zadbać o to, aby rodzic/opiekun był informowany o bieżącej sytuacji małoletniego,
 - poinformować rodziców/opiekunów o obowiązujących w DWD/SSM Standardach Ochrony Małoletnich.

III. ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECI

1. Pracownicy DWD/SSM posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy DWD/SSM informują o swoich spostrzeżeniach opiekunów dzieci i dyrekcję placówki.
3. Pracownicy DWD/SSM monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy DWD/SSM znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik – dziecko i dziecko – dziecko ustalone w placówce.
5. Rekrutacja pracowników DWD/SSM odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji pracowników.

IV. PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA

1. Pracownik DWD/SSM w przypadku podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma obowiązek udzielić niezbędnej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia małoletniego i natychmiastowo przekazać informację dyrektorowi DWD/SSM i sporządzić notatkę służbową.
2. Dyrektor DWD/SSM kontaktuje się z dyrektorem placówki, z której dziecko przyjechało, a w drastycznych przypadkach wzywa rodziców/opiekunów prawnych dziecka, którego krzywdzenie podejrzewają.
3. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a. podjęcia przez DWD/SSM działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa,
 - b. w przypadkach bardziej skomplikowanych np. jeżeli do DWD/SSM trafi dziecko wykorzystywane seksualnie lub nad którym znęcano się fizycznie i psychicznie (o dużym nasileniu), dyrekcja DWD/SSM składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji.
4. Wszyscy pracownicy DWD/SSM i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych posiadają informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

V. ZAKRES KOMPETENCJI OSOBY ODPOWIEDZIALNEJ ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU DWD/SSM DO STOSOWANIA STANDARDÓW, ZASADY PRZYGOTOWANIA PERSONELU DO ICH STOSOWANIA - SPOSÓB DOKUMENTOWANIA TEJ CZYNNOŚCI

1. Za przygotowanie personelu do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich odpowiada dyrektor DWD/SSM w następującym zakresie:
 - a) zapoznanie personelu z obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich, w tym np. przez zorganizowanie szkolenia,
 - b) udzielenie personelowi wszelkich informacji związanych z treścią Standardów Ochrony Małoletnich i ich realizacją.
2. Personel DWD/SSM ma obowiązek zapoznać się z obowiązującymi Standardami Ochrony Małoletnich oraz je stosować, uczestniczyć w szkoleniach związanych z ich stosowaniem.
3. Zapoznanie się i przyjęcie do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich pracownicy DWD/SSM potwierdzają własnoręcznym podpisem na Oświadczeniu stanowiącym Załącznik nr 10 do niniejszych Standardów, które dołączone jest do akt osobowych uczestnika.

VI. ZASADY I SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA RODZICOM ALBO OPIEKUNOM PRAWNYM LUB FAKTYCZNYM ORAZ MAŁOLETNIOM STANDARDÓW DO ZAZNAJOMIENIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA

1. Standardy Ochrony Małoletnich udostępnia się na stronie internetowej DWD/SSM pod adresem www.dwdrajcza.pl oraz wywiesza się je w widocznym miejscu na tablicach ogłoszeń.
2. Standardy Ochrony Małoletnich są dokumentem jawnym dla wszystkich, zarówno dla personelu, małoletnich, jak i ich rodziców/opiekunów.

VII. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ O ZDARZENIACH ZAGRAŻAJĄCYCH MAŁOLETNIEMU I UDZIELENIE MU WSPARCIA

1. Każda osoba z personelu DWD/SSM jest zobowiązana i uprawniona do reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
2. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń i dokumentacji o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzieleniu mu wsparcia w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego jest dyrektor DWD/SSM.

VIII. SPOSÓB DOKUMENTOWANIA I ZASADY PRZECHOWYWANIA UJAWNIONYCH LUB ZGŁOSZONYCH INCYDENTÓW LUB ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEMU

1. Incydenty lub zdarzenia zagrażające dobru małoletniemu są dokumentowane w Rejestrze zdarzeń krzywdzenia/podejrzenia krzywdzenia małoletnich w DWD/SSM.
2. Za prowadzenie i przechowywanie rejestru odpowiedzialny jest dyrektor DWD/SSM

IX. WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI - ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE

1. Pracownicy DWD/SSM zobowiązani są do zwracania szczególnej uwagi na nieprawidłowe zachowania małoletnich względem siebie oraz do odpowiedniego i adekwatnego reagowania.
2. Małoletni przebywający w DWD/SSM powinni zachowywać się w sposób kulturalny zgodnie z określonymi zasadami porządkowymi, w tym zgodnie z zasadami współżycia społecznego, a ich opiekunowie powinni w sposób należyty troszczyć się o przestrzeganie w/w zasad przez małoletnich.
3. Do niedozwolonych działań małoletnich przebywających w DWD/SSM należą w szczególności:
 - a) stosowanie jakichkolwiek form agresji i przemocy,
 - b) nakłanianie innych do przemocy lub samookaleczenia,
 - c) rozpowszechnianie treści niebezpiecznych lub niedozwolonych w tym: treści obrazujących przemoc, obrażenia fizyczne lub śmierć np. wypadki drogowe, okrucieństwo wobec zwierząt, treści nawołujących do samookaleczeń lub samobójstw, bądź zachowań szkodliwych dla zdrowia, czy też zażywania niebezpiecznych substancji, treści dyskryminujących, zawierających postawy wrogości, nienawiści, treści pornograficznych,

- d) stosowanie cyberprzemocy, która obejmuje: publikowanie poniżających filmów lub zdjęć w sieci, publikowanie ośmieszających, wulgarnych komentarzy i postów, podszywanie się pod inne osoby, włamanie na czyjeś konto społecznościowe, prześladowanie, zastraszanie, nękanie za pomocą sieci internet, telefonu, wiadomości sms, itp.
- e) stosowanie mowy nienawiści,
- f) rozpowszechnianie wizerunku innych małoletnich, przebywających w DWD/SSM bez ich zgody,
- g) agrywanie i robienie zdjęć bez zgody drugiego małoletniego.

4. Zabronione jest:

- a) prowadzenie przez personel DWD/SSM korespondencji e-mailowej z małoletnimi na ich prywatne adresy e-mail,
- b) prowadzenie przez personel DWD/SSM korespondencji z małoletnimi z prywatnych adresów e-mail oraz komunikacji z nimi za pośrednictwem profili w mediach społecznościowych,
- c) prowadzenie korespondencji za pomocą komunikatorów internetowych bądź innych kanałów komunikacji, które nie są autoryzowane i zarządzane przez DWD/SSM w Rajczy.

X. ZASADY DOSTĘPU DZIECI DO INTERNETU

1. DWD/SSM zapewniając dzieciom dostęp do Internetu są zobowiązane podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu uniemożliwia korzystanie ze stron o treści pornograficznej lub erotycznej, przedstawiających obrazy przemocy lub okrucieństwa wobec innych ludzi lub zwierząt, przedstawiających witryny hazardowe, niemodyfikowane pokoje czatu.
2. Na terenie DWD/SSM dostęp dziecka do Internetu możliwy jest za pomocą sieci wifi, po podaniu hasła.
3. W przypadku dostępu dzieci do Internetu /poza zajęciami/, opiekun ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
4. Firma zewnętrzna odpowiedzialna za Internet zapewnia, aby sieć internetowa w DWD/SSM była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
5. Wymienione w pkt. 1 niniejszego paragrafu oprogramowanie jest aktualizowane przez firmę zewnętrzną w miarę potrzeb.

XI. ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

1. DWD/SSM zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. DWD/SSM uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. DWD/SSM nie publikuje wizerunku dziecka pod żadną postacią. Podczas pobytu w DWD/SSM wizerunek dziecka nie jest utrwalany (dzieci nie są filmowane, nie nagrywa się ich głosu ani nie fotografuje).
4. Niedopuszczalne jest podanie komukolwiek z mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
5. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

XII. ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

1. W przypadku ujawnienia zdarzenia krzywdzenia małoletniego, osoba która powzięła informację na ten temat powinna:
 - a) zapewnić małoletniemu bezpieczne i komfortowe warunki,
 - b) zadbać o podstawowe potrzeby małoletniego – napój, jedzenie, dostęp do toalety,
 - c) pozwolić małoletniemu na swobodne przeżywanie emocji towarzyszących tej sytuacji,
 - d) poinformować małoletniego o kolejnych czynnościach jakie zostaną podjęte w związku z ujawnionym krzywdzeniem,
 - e) jeżeli jest taka możliwość umożliwić małoletniemu rozmowę z psychologiem, terapeutą,
 - f) pozwolić małoletniemu na przebywanie z bliską osobą, w obecności której czuje się bezpiecznie.
2. Po zapewnieniu małoletniemu bezpieczeństwa należy podjąć interwencje, o których mowa w pkt III niniejszych Standardów.

Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie **15.02.2024 r.**